

АМНЕСТИРАНИТЕ "ПОБЕДИИ"

"Уставот на Република Македонија експлицитно ја забранува екстрадицијата на сопствените државјани. Проблемот поврзан со Хашкиот суд мора да се реши со посебен уставен закон со кој, за оваа посебна намена, би направил исклучок од тоа непречекорливо правило. Таков закон Македонија нема, а нема ниту договор за соработка со Судот во Хаг", истакнува професорот по кривично право и еден од најдобрите експерти за оваа проблематика, Ѓорѓи Марјановиќ.

"Се работи за мошне сериозно обвинение во кое на прв поглед се наведени некои општи формулации за одредени настани, кои се случувале во тој период, така што многу лесно може да се манипулира со имињата на определени субјекти од персонална природа. Во обвинението нема некои конкретни дејствија, туку се работи за општи категории, кои се третираат од кривично-правен аспект. Значи, нема конкретни дејствија кои се поврзуваат со господинот Бошкоски", коментира адвокатот Самоил Филиповски, кој го застапува за случајот "Раштански лозја".

ПРЕД ХРВАТСКА, БОШКОСКИ ИМАШЕ АМБИЦИИ ЗА ПРЕТСЕДАТЕЛСКИ КАНДИДАТ, А СЕГА Е НА ПАТ ЗА ХАГ

Пишува:
Кокан СТОЈЧЕВ

Љубе Бошкоски, поранешниот министер за внатрешни работи, и Јохан Тарчуловски отидоа (јабана) за Хаг поради нерасчистените сметки од воениот конфликт во 2001 година. Тоа се првите обвинети Македонци, кои можеби ќе бидат и единствените жртвени јагниња, кои ќе ја помиришаат затворската мемла во Шевенинген, бидејќи како што засега стојат работите надвор од законот остануваат предметите со кои се товарат Албанци од Република Македонија, а исто така, и тие се огрешаја

од обичајното правило за т.н. фер војување и постапување со заробеници. На тој начин, фактите се свртеа наопаку или се повтори напишаното правило - победниците ја пишуваат историјата, а другите се само неми набљудувачи кога силата го пишува словото. Поради тоа, очигледно за Бошкоски и за Тарчуловски важи поновата верзија - "Калимеро вели нема правда".

ПРОВОКАЦИЈА

На првото појавување пред Судскиот совет на Хашкиот трибунал, Јохан Тарчуловски, поранешен телохранител на претседателот Борис Трајковски, го одложи изјаснувањето по обвинението за кршење на законите и обичаите на војување во врска со случајот "Љуботен".

Тој за еден месец ќе се изјасни за тоа дали е виновен по обвиненијата, на што има право според Правилникот на Трибуналот.

Судијата Кармел Аџијус го прифати ваквото негово барање, иако имаше одредени опструкции при почнувањето на судењето на кое не присуствуваше неговиот бранител, а имаше и обид преку преводот на мала врата да се протне албанскиот јазик, со објаснување дека и тој бил официјален во Република Македонија.

Тарчуловски, кој на 16 март беше екстрадиран од Скопје во Хаг, е обвинет дека со одобрение на поранешниот министер за внатрешни работи, Љубе Бошкоски, формирал и предводел полициска единица која во август 2001 година спровела акција во селото Љуботен, во која наводно настрадале седуммина жите-

ли од албанска националност. Во обвинението се наведува дека единицата со која командувал Тарчуловски намерно запалила најмалку 14 куќи во Љуботен, а уште неколку оштетила со рачни бомби и со куршуми од автоматско оружје. Според хашкото обвинение, во периодот меѓу 12 и 15 август 2001 година, Тарчуловски и неговите луѓе притворале и физички малтретирале повеќе од 100 Албанци од Љуботен во полициските станици во Скопје.

Бошкоски кој, исто така, е обвинет за кршење на законите и обичаите на војување во врска со случајот "Љуботен", додека ја анализираме состојбата, се наоѓа во Истражниот затвор во Пула, а хрватската полиција го уапси по барање на македонските власти откако беше обвинет за случајот "Раштански лозја".

А" СО СИЛАТА НА СЛОВОТО

ЈОХАН ТАРЧУЛОВСКИ ГО ОДЛОЖИ ИЗЈАСНУВАЊЕТО ПО ОБВИНЕНИЕТО НА ТРИБУНАЛОТ

ОДБРАНАТА

Скопскиот адвокат Самоил Филиповски, кој го брани Љубе Бошкоски за случајот "Раштански лозја", вели:

"Јас со обвинетиот Љубе Бошкоски сум во постојан контакт од септември, кога од страна на Жупанискиот суд во Пула тој беше лишен од слобода и му беше одредена мерка притвор. Притоа, повеќе пати сум му бил во посета, така што од разговорите кои со него ги водев во затворот во Пула, можам да забележам дека господинот Бошкоски повеќе беше сконцентриран и му даваше поголемо значење на случајот во Скопје, наспроти ова што сега се случува околу Хашкиот трибунал. Од страна на Бошкоски имам овластување само за скопскиот случај во Македонија, односно за случајот познат под името 'Раштански лозја'. Од господинот Бошкоски немам овластување за застапувања пред Хашкиот трибунал. Но, имав прилика да го видам обвинението и начелно да го прочитам. Се работи за мош-

не сериозно обвинение во кое на прв поглед се наведени некои општи формулации за одредени настани, кои се случувале во тој период, така што многу лесно може да се манипулира со имињата на определени субјекти од персонална природа. Во обвинението нема некои конкретни дејствија, туку се работи за општи категории, кои се третираат од кривично-правен аспект. Значи, нема конкретни дејствија кои се поврзуваат со господинот Бошкоски", коментира адвокатот Филиповски.

Тој вели дека не може да даде поконкретни податоци во врска со случајот "Љуботен", на кој се однесува обвинението на Хашкиот трибунал, бидејќи не е многу запознат.

"Во зависност од мојот ангажман, се разбира, доколку би го договорил со господинот Бошкоски, би можел да го коментирам случајот од стручен аспект. Што се однесува до неговата сегашна состојба, тој има право на одбрана. Таа може да оди во две насоки. Од-

браната и адвокатот можат да бидат ангажирани по службена должност, од страна на листата на адвокатите кои постојат и се евидентирани од Хашкиот трибунал, е едната варијанта. Втората варијанта е господинот Бошкоски да ангажира бранител по сопствен избор. Во двата случаја единствената разлика е во тоа кој ќе ги преземе трошоците: доколку биде ангажиран адвокат по службена должност нив ќе ги сноси Хашкиот трибунал, а ако биде ангажиран адвокат по сопствен избор тогаш трошоците се на товар на семејството", објаснува адвокатот Филиповски.

Според него, се работи за отворен процес кој ќе се води и ќе има судска завршница, односно судска одлука. Значи, процесот претполага комплетно застапување на обвинението од страна на надлежниот обвинител во Хаг и, се разбира, соодветна одбрана на господинот Бошкоски по точките од обвинението.

"При таква состојба и она што е наведено во обвинителниот акт, на господинот Бошкоски му треба квалитетна и соодветна одбрана. Како тој ќе се брани тоа е негово право, а начинот на кој тоа ќе се прави, исто така, тој треба да го избере. Се разбира дека за ова треба да се избере соодветен тим на одбраната во кој, пред сè, мора да биде адвокат од доверба и затоа тоа е од првенствено значење. Сè додека тоа не се случи, ние не можеме да даваме никакви изјави, вклучувајќи ме и мене, бидејќи во текот на постапката не треба да им наштетиме на интересите на господинот Бошкоски. Нему му е потребна успешна подготовка на одбраната што на крајот на краиштата би подразбирало ослободителна пресуда", ис-

такнува Филиповски.

Постои ли интерес кај државата таа да се вклучи во бранењето на Бошкоски?

"Во овој случај станува збор за комплексен и сложен правен процес. Хашкиот трибунал и воопшто постапувањето пред него подразбира апсолутна субординација на домашното во однос на домицилното законодавство, така што во тој поглед целокупното домицилно право е дерогирано од страна на меѓународното право, меѓународното казнено право и одредбите кои се применуваат

САМОИЛ ФИЛИПОВСКИ, АДВОКАТ КОЈ ГО ЗАСТАПУВА БОШКОСКИ ЗА СЛУЧАЈОТ "РАШТАНСКИ ЛОЗЈА" ВО СКОПЈЕ

во Хаг, а тоа е Статутот на Хашкиот трибунал во кој се предвидени надлежноста, начинот во постапувањето, докажувањето, пресудувањето и итн. Во сите негови фази се утврдени правилата за постапувањето, така што во овој случај приоритет ќе има хашкиот процес против господинот Љубе Бошкоски. Процесот кој се води за 'Раштански лозја' во Хрватска веќе добива секундарна ди-

мензија, и тој веќе е во втор план, примарен ќе биде процесот во Хаг", објаснува неговиот адвокат, кој го застапува во Скопје за случајот "Раштански лозја".

"Каква ќе биде состојбата со случајот 'Раштански лозја' не зависи од господинот Бошкоски, туку од многуте околности кои во меѓувреме се случуваат, дали ќе се случи повлекување на некое обвинение или некоја одбрана - процес, тоа останува времето да покаже", потенцира адвокатот. Но, сега, во овој случај се променети улогите и хашкиот процес добива примат, така што целокупната постапка оди пред Хаг.

Адвокатот Филиповски вели дека со хрватскиот колега Звонимир Ходак од Загреб имаат исклучителна соработка, а делат и исти погледи во однос на начинот и стилот кои одбраната треба да ги остварува во однос на правата на Бошкоски.

"Господинот Ходак е искусен адвокат и тој пред Хашкиот трибунал има застапувано лица но, за жал, од Македонија немаме адвокат кој бранел во Хаг. Доколку Бошкоски ангажира бранител од Македонија тоа ќе биде прво застапување на македонски адвокат пред Хашкиот трибунал. Оттаму е обврската оваа постапка максимално да се подготвува и секако да се координира со искусен адвокат, а тоа можеби ќе биде господинот Ходак. Ако господинот Бошкоски избере македонски бранител и притоа ангажира и друг искусен адвокат кој би го застапувал пред Трибуналот, тие треба да имаат меѓусебна комуникација со цел да имаат успешна одбрана", објаснува адвокатот Филиповски.

Според него, ако во одбраната на Бошкоски се вклучи и професорот Горѓи Марјановиќ, кој важи за еден од подобрите познавачи на кривичното право и на оваа материја во Европа, тогаш одбраната би добила во рејтингот.

ПРОФЕСОРОТ ПО КРИВИЧНО ПРАВО, ГОРЃИ МАРЈАНОВИЌ, ГИ КРИТИКУВА ДРЖАВНИТЕ ОРГАНИ

СЕРВИЛНОСТ

Професорот по кривично право, Горѓи Марјановиќ, будно ги следи настаните околу Хашкиот трибунал, а на нашето прашање, како од правна гледна точка во Република Македонија е регулирана постапката екстрадиција на наши граѓани, тој одговори:

"Уставот на Република Македонија експлицитно ја забранува екстрадицијата на сопствените државјани. Проблемот поврзан со Хашкиот суд мора да се реши со посебен уставен закон со кој, за оваа посебна намена, би направил исклучок од тоа не-пречекорливо правило. Такв закон Македонија нема, а нема ниту договор за соработка со Судот во Хаг. Оттаму, експресното екстрадирање на господинот Тарчуловски многу убаво зборува за сервилниот карактер на македонските власти, но уште повеќе за нивното 'нефермање' на постулатите на правната држава".

Значи, ние немаме донесено соодветна законска регулатива за соработка со Хашкиот трибунал. Затоа се наметнува второто прашање, врз основа на што е исполнето барањето за трансфер на Тарчуловски во Хаг? Одговорот на господинот Марјановиќ е краток:

"Тоа е сторено врз основа на пламената желба на на-

шите власти по секоја цена да ѝ се додворат на Европа".

Дали поради сите правни недоследности екстрадицијата мораше да се изведе кришум - без тоа да го знае потесното семејство и неговиот бранител?

Професорот Марјановиќ вели дека ова прашање мораме да го адресираме до Министерството за правда.

"Прашањето треба да му/ ѝ го поставите на министерот/министерката за правда, а убаво би било да прочитате што вели /или лично да го прашате/ адвокатот Тортевски. Мојот одличен студент, кој со полно право тврди дека во постапката на нашите власти се содржани сите елементи на законското битие на кривичното дело 'противправно лишување од слобода'", со туѓи зборови коментира Марјановиќ.

Овој случај спаѓа во рамките на меѓународното кривично право, но каков став треба да заземе државата, бидејќи се знае какви сè примери имавме во соседството?

"Нашата држава - вели Марјановиќ - онаква каква што не е /правна држава/ имаше доволно време да собере сознанија од поранешните југословенски републики, кои имаат доволно практични искуства со Хашкиот суд".

"Владата ќе изгради став дека, штитејќи ја презумпцијата на невиност на поранеш-

ниот министер за внатрешни работи, ќе треба да ги преземе сите активности за неговата одбрана, а не тоа да го прават поединци и политички партии. Владата ќе ги преземе сите потребни активности и мерки за посоодветна правна заштита, па дури и за финансиска поддршка за оние кои ќе се јават во улога на бранители на Бошкоски. Тоа ќе биде на товар на државата", изјави премиерот Владо Бучковски.

Премиерот го повтори ставот дека очекува Трибуналот да ги врати во Македонија другите четири предмети за воени злосторства, кои претходно му беа отстапени од страна на нашата држава.

Во врска со ова претседателот Бранко Црвенковски

ПРЕМИЕРОТ БУЧКОВСКИ ВЕТИ ФИНАНСИСКА ПОМОШ ЗА БОШКОСКИ, А ЗА ТАРЧУЛОВСКИ...

го ретерираше својот поранешен став велејќи дека "може да даваме коментари за обвинението, но не можеме да влијаеме на одлуките на Трибуналот, и да не соработуваме со него, со што би си ги затвориле вратите за евроинтеграција, како што тоа им се случува на соседните земји".

Премиерот Бучковски веќе ги остварил првите контакти со сопругата на Љубе

Бошкоски, Виолета, но таа не ги открива деталите од разговорот.

Во овој момент над неа и над Бошкоски се прави голем психолошки притисок, кој дополнително ги влошува интересите на обвинетиот и наместо да се сконцентрира на својата одбрана, тој се занимава со не толку битни работи.

Сепак, најважната одлука треба да се фокусира на адвокатот кој ќе го брани пред Хашкиот трибунал. Тој мора да има големо искуство и претходно да бранел лица обвинети од страна на Трибуналот.

Според одредени информации кои се појавија во македонските медиуми, еден час поминат во Хаг адвокатите го наплатувале по 100 американски долари. Слични извори наведуваат дека Ходак за својот ангажман барал 10.000 евра, што се капка во морето пари кои може да ги обезбеди Владата на Република Македонија. Останува неогворено прашањето колку државата ќе застане зад Јохан Тарчуловски, односно дали македонските политичари ќе имаат доблест и него да го бранат и финансиски да му помогнат на семејството во подготовките за одбраната, бидејќи тој преку нок се "разбуди во Хаг", оти македонските власти му приредија "нелегален лет" за подолг престој во затворот во Шевенинген.

Но, како да им се верува на нивните ставови, прв се повлече претседателот Црвенковски, кој пред некое време изјави:

"Цена доколку Хашкиот трибунал сака да го сочува впечатокот на целосна принципиелност и објективност врз основа на тој доказан материјал, треба соодветно да постапува, односно навистина би било тешко одбранливо дека само едната страна вршела злосторство против човештвото во 2001 година".

Со сличен став беше и премиерот Бучковски:

"Ако Хашкиот трибунал покрене обвинение само за случајот 'Љуботен' тоа ќе даде испревртена слика на поновата македонска историја".

Тој велеше дека македонските власти ќе се воздржат од коментари за судските постапки во Хаг, но треба да се очекува официјална реакција на Скопје ако одлуките на Трибуналот го уриваат угледот на Република Македонија.

"Јас не би сакал многу да калкулирам, тоа ќе биде став и на Владата на Македонија, кога ќе добиеме официјално известување за сите случаи. Ќе биде лошо за сите граѓани на Македонија, па и за идните генерации ако понудиме

и "Исчезнатите и киднапирани цивили", за кои се очекува јурисдикцијата да им припадне на македонските судови.

РЕАКЦИИ

Негативните реакции околу испраќањето Македонци пред Хашкиот суд се големи.

"Брат ми е невин, тој само ја работеше својата работа како министер за внатрешни работи, бранејќи ги притоа сите граѓани на Македонија", истакна Стојанка Настоска,

татковината за време на воената криза.

"Бараме правда за нашите роднини, кои и судски се прогласени за мртви", посочуваат роднините, додавајќи: "Да се испратат во Хаг виновниците кои сите ги знаеме, Даут Реџеми - Лека и сегашниот кандидат за градоначалник на Тетово, Хазби Лика".

Славко Јакимовски истакна:

"Сите ги знаеме кои се, а тие се шетаат слободни, како министри и кандидати за градоначалници".

Жителите на Љубанци, илјада граѓанска непослушност - го блокираа влезот на селото, во знак на револт и поддршка на нивниот сограѓанин Јохан Тарчуловски, кој со специјален лет тајно му беше предаден на Хашкиот трибунал.

Исто така, во знак на поддршка на обвинетите Љубе Бошкоски и Јохан Тарчуловски, пред зградата на Врховниот суд на РМ во Скопје протестираа неколку илјади граѓани, кои за таа цел пристигнаа од Тетово, Велес, Гостивар, Битола, Прилеп. Меѓу нив беа и роднините и пријателите на Љубе Бошкоски, на Јохан Тарчуловски, како и на обвинетите во случајот "Раштански лозја", односно поранешни припадници на специјалната единица "Лавови". На мирниот протест зборуваше поранешниот советник на Бошкоски, Зоран Крстевски, кој праша: "Зошто само македонските бранители се во затвор, додека оние кои ја почнаа војната во 2001 година сега се во власта? Македонската мајка плаче, сеедно дали ѝ загинал син комита или син партизан. Доста со проклетие на македонско, доста со делби комити и партизани", истакна Зоран Крстевски, екссветник на Бошкоски.

Инаку, во текот на истиот ден кога се одржа овој протест беше информирано дека адвокатот на Тарчуловски, Антонио Апостолски, се сретнал со премиерот Бучковски, кој потврдил дека адвокатите на Бошкоски и на Тарчуловски ќе добијат материјална и правна помош од Владата.

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ ЦРВЕНКОВСКИ МОЖЕШЕ ЗА СОВЕТ ДА ГО ПРАША АМБАСАДОРОТ НА ХРВАТСКА АЛЕКСАНДАР МИЛОШЕВИЌ ЗА НЕЈЗИНИТЕ ОБВИНЕТИ ВО ХАГ

испревртена слика за она што се случуваше во 2001 година. Не би сакал да помислам дека така ќе заврши и дека приказната за воениот конфликт и злосторствата против човештвото ќе паднат само на грбот на поединци, кои во тој момент беа припадници на регуларните полициски или армиски сили", изјави Владо Бучковски.

Пред Хаг се уште четири предмети од Македонија: "Малтретирање на градежните работници", "Водството на ОНА", "Липковската брана"

сестра на Љубе Бошкоски.

"Него цели 7 месеци го држеа невин во Хрватска, а сега, исто така, го испраќаат невин и во Хаг", коментира сестрата Стојанка.

Таа прашува:

"Зошто Љубе го испраќаат во Хаг, а тие од ОНА почнаа први, тој е невин. Да се срами државата, да се срами Македонија".

И роднините на киднапираниите Македонци од Тетово го поддржуваат Бошкоски и сите оние кои, како што велат, застаа на браникот на